

М.В. Левіна, аспір.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

(Представлено д.е.н., проф. Євдокимовим В.В.)

Визначено фактори підвищення ефективності здійснення внутрішнього контролю трансакційних витрат з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

У результаті дослідження встановлено, що важливою умовою здійснення внутрішнього контролю трансакційних витрат на підприємствах готельного господарства в умовах автоматизованих систем управління є налагодження взаємозв'язку внутрішнього контролю з іншими функціями керівництва, який виражається в організації планової, облікової, аналітичної та контрольної роботи на спільній інформаційній основі для різноманітних функціональних автоматизованих підсистем. Проаналізовано функціональні можливості комплексної системи автоматизації господарської діяльності підприємства готельного господарства «Я Парус – Готель» та розроблено механізм передачі інформації про трансакційні витрати в відділ внутрішнього контролю, що дозволяє скоординувати інформаційні потоки усіх ланок управління.

Ключові слова: *трансакційні витрати; внутрішній контроль; інформаційно-комунікаційні технології; підприємства готельного господарства.*

Постановка проблеми. Створення та функціонування відділу внутрішнього контролю на підприємстві готельного господарства може лише частково сприяти запобіганню здійснення нерациональних та неефективних трансакцій, оскільки значну кількість упущень, виявлених у процесі перевірки, вже неможливо виправити без збільшення трансакційних та інших видів витрат. Такий висновок актуалізує питання налагодження ефективної системи внутрішнього контролю трансакційних витрат, яка б дозволяла своєчасно виявляти ризики, що можуть мати негативні фінансові й матеріальні наслідки для підприємства готельного господарства. Удосконалити організацію та методику проведення внутрішнього контролю трансакційних витрат можливо з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у проі © М.В. Левіна, 2015 птимізації їх розміру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний стан інформаційних технологій і систем у готельному бізнесі досліджували О.Л. Заміховська [1], Т.П. Кононенко, О.М. Тімофєєва, А.І. Усіна [2], Ю.Б. Миронов [3] та ін. В основному дослідження авторів присвячені розкриттю переваг та недоліків автоматизованих систем бронювання, бухгалтерського обліку, управління ресурсами, персоналом, клієнтською базою тощо. Наукові дослідження та рекомендації з проведення контролю з використанням інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах готельного господарства відсутні, що актуалізує дослідження в цьому напрямі. Тому **метою статті** визначено розробку організаційних засад внутрішнього контролю трансакційних витрат в інформаційній системі підприємств готельного господарства.

Викладення основного матеріалу. Ринок продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку представлено великою кількістю програм, між виробниками яких здійснюється постійна конкуренція щодо їх функціонального наповнення. Щодо програмного забезпечення для автоматизації процедур контролю, то для перевірки інформації, поточного спостереження господарської діяльності підприємства готельного господарства, виконання функцій і завдань контролю майже ніякі технічні засоби не використовуються. За даними консалтингових компаній, внутрішні контролери (46 % опитаних підприємств на території СНД) не мають досвіду в галузі інформаційних технологій [4, с. 167].

Необхідність використання інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення ефективності здійснення внутрішнього контролю трансакційних витрат на підприємствах готельного господарства обумовлена такими чинниками:

– відсутністю нормативно-правового та методичного забезпечення обліку трансакційних витрат, що підвищує трудомісткість контрольних процедур, вимагає здійснення великої кількості арифметичних розрахунків, дані для яких отримуються як з різноманітних документів, що оформлюються в процесі здійснення трансакцій, так і під час опитування персоналу, контрагентів, власних аналітичних досліджень контролерів. Автоматизація внутрішнього контролю трансакційних витрат підвищить ефективність прийняття рішення і надасть можливість проведення розрахунків різного ступеня складності, аналітичних процедур з використанням статистичних методів і методів моделювання;

– різноплановістю та великою кількістю трансакцій підприємств готельного господарства, в процесі здійснення яких виникають

трансакційні витрати та, в зв'язку з цим, значними обсягами інформації, яку необхідно обробити, перевірити її відповідність та правильність й розробити рекомендації щодо запобігання перекрученню інформації про трансакційні витрати, знизити чи усунути наслідки помилок та зловживань й розробити пропозиції щодо їх уникнення в майбутній господарській діяльності. Проведення внутрішнього контролю трансакційних витрат в умовах автоматизації дозволяє спростити процес збору матеріалів для перевірки, розробити уніфіковані документи для перевірки, більшість полів з яких заповнюються в автоматичному режимі, що дозволить знизити часові та трудові затрати на здійснення контролю;

– потребою в оперативному внутрішньому контролі трансакцій для оптимізації чи зниження трансакційних витрат, що вимагає швидких розрахунків, постійних перевірок із забезпеченням їх високої якості при мінімальних витратах на саму процедуру внутрішнього контролю. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі внутрішнього контролю трансакційних витрат дозволяє розробити стандарти перевірки, її уніфіковану методику та проводити перевірку в автоматичному режимі.

У практичній діяльності підприємств готельного господарства часто застосовується комплекс різних інформаційних технологій, що працюють відокремлено, для автоматизації певних робіт: бронювання, розрахунків, ведення клієнтської бази тощо. Така ситуація збільшує трансакційні витрати та не дозволяє розробити й впровадити єдину корпоративну політику розвитку підприємства готельного господарства, унеможливило створення методичного забезпечення внутрішнього контролю в автоматичному режимі.

Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу

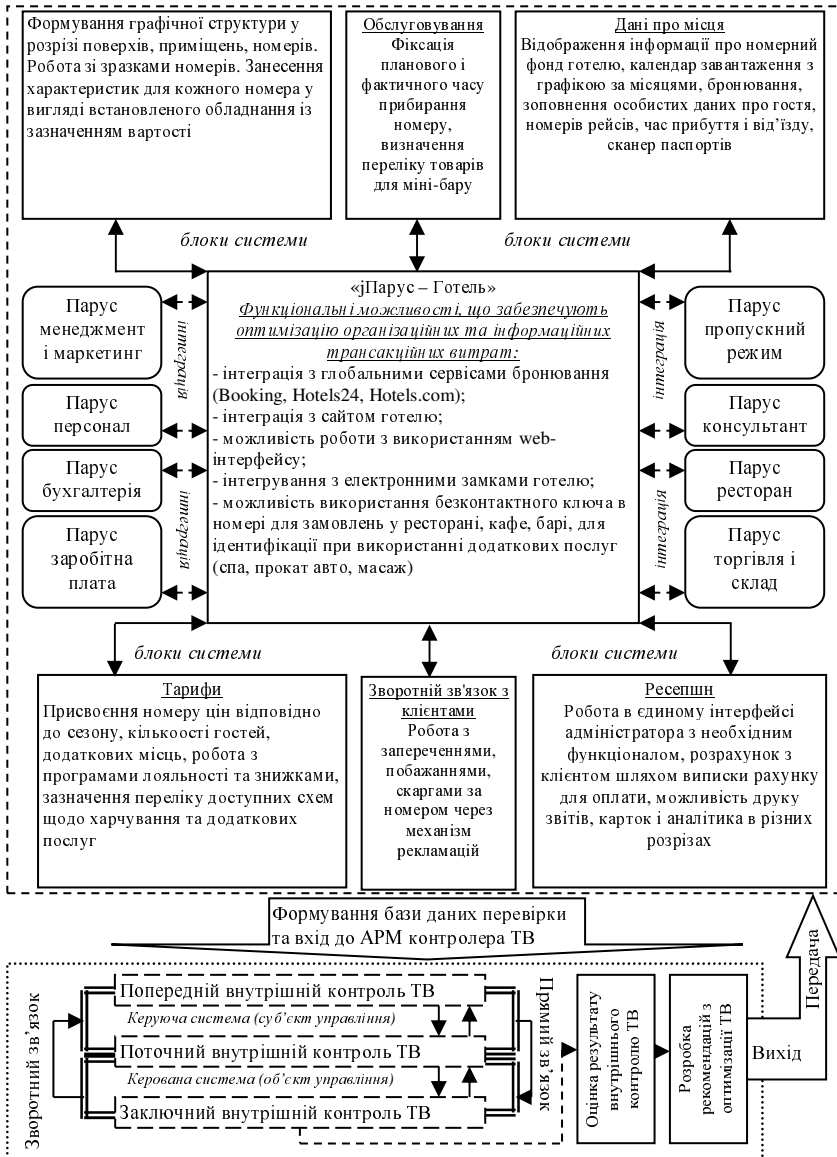

Рис. 1. Організація контролю транзакційних витрат з використанням ІКТ

Найоптимальнішим варіантом є використання єдиного програмного рішення для автоматизації всієї діяльності готелю чи доповнення програмних рішень модулями передачі необхідної інформації в єдине інформаційне поле готелю, з якого інформація, необхідна для перевірки трансакційних витрат, буде автоматично чи за запитом надходити до відділу внутрішнього контролю.

Такі функціональні можливості надає система автоматизації готелів, санаторіїв, баз відпочинку та інших закладів готельного бізнесу «jПарус – Готель», що належить до лінійки рішень хмарної платформи «jПарус». Хмарна платформа дозволяє вести значно ефективніше управління підприємством готельного господарства (CRM, ERP) за рахунок централізації управлінської та облікової інформації, обробки, пропускнуої здатності та надійності зберігання даних. Для ефективної побудови системи внутрішнього контролю трансакційних витрат в автоматизованому середовищі необхідно визначити інформаційні ресурси, що формуються на кожному етапі інформаційного супроводу господарської діяльності готелю та необхідні при проведенні перевірок трансакційних витрат, дослідити та обґрунтувати склад функціональних завдань і вимог автоматизованої системи внутрішнього контролю трансакційних витрат, розробити алгоритми передачі інформації про трансакційні витрати до відділу внутрішнього контролю (рис. 1).

Висновки. Важливою умовою здійснення внутрішнього контролю трансакційних витрат на підприємствах готельного господарства в умовах автоматизованих систем управління є налагодження взаємозв'язку внутрішнього контролю з іншими функціями керівництва, який виражається в організації планової, облікової, аналітичної та контрольної робіт на спільній інформаційній основі для різноманітних функціональних автоматизованих підсистем. Проведення внутрішнього контролю трансакційних витрат з використанням інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє: відстежувати управлінському персоналу підприємства готельного господарства вчасність виконання запланованих перевірок у режимі «он-лайн», у будь-який момент отримувати дані про стан проведення перевірки або виконання в цілому плану перевірок у звітному періоді, в результаті чого можуть прийматися своєчасні і ефективні управлінські рішення.

Список використаної літератури:

1. *Заміховська О.Л.* Автоматизовані інформаційні системи в індустрії готельного бізнесу та туризму на Україні / *О.Л.*

- Заміховська // Прикарпатський вісник. – 2012. – № 1. – С. 309–320.*
2. *Кононенко Т.П. Інформаційні технології в готельних підприємствах / Т.П. Кононенко, О.М. Тимофєєва, А.І. Усіна // Прогресивна техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі. – Х. : ХДУХТ, 2012. – Вип. 1. – С. 563–569.*
 3. *Миронов Ю.Б. Інформаційні технології в діяльності санаторно-готельних підприємств / Ю.Б. Миронов // Вісник Львівської комерційної академії / Серія : Економіка. – 2007. – Вип. 26. – С. 193–200.*
 4. *Яровенко Г.М. Перспективи автоматизації внутрішнього контролю на підприємствах : монографія / Г.М. Яровенко // Сучасні та перспективні методи і моделі управління в економіці ; ред. А.О. Єніфанов. – Суми, 2008. – Ч. 2. – С. 166–175.*

ЛЕВИНА Марія Вікторівна – аспірант кафедри бухгалтерського обліку та аудиту Харківського державного університету харчування та торгівлі.

Наукові інтереси:

– облік та контроль трансакційних витрат готельних підприємств.

Тел.: (050) 935–43–21.

E-mail: makukha_mariia@ukr.net.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2015.